

The Relationship between Personality Androgyny, Ego Strength and Mothers' Thematic Relationships with Child Anxiety: The Mediating Role of Meta-emotions

Mahnaz Ahmadzadeh¹, Ali Khademi^{2*}, Farnaz Farshbaf Mani Sefat³

1-Department of Psychology, Ur.C., Islamic Azad University, Urmia, Iran.

2-Department of Psychology, Psychology Research Center, Ur.C., Islamic Azad University, Urmia, Iran.

3- Department of Psychology, Ur.C., Islamic Azad University, Urmia, Iran.

Correspond Author: Ali Khademi, Department of Psychology, Psychology Research Center, Ur.C., Islamic Azad University, Urmia, Iran.

Email: Ali.Khademi@iau.ac.ir

Received: 17 Dec 2024

Accepted: 28 June 2025

Abstract

Introduction: Anxiety is one of the most common psychological disorders in children, and some characteristics of mothers, can contribute to its formation. therefore the aim of this research was to determine the relationship between personality androgyny, ego strength and mothers' thematic relationships with child anxiety with the mediating role of meta-emotions.

Methods: The descriptive research method was correlation by structural equation modeling method. The statistical population of the present study, was all mothers of children with anxiety symptoms who referred to child counseling centers in Tehran (4 centers) in the summer of 2023. The sample size of 267 people was selected by voluntary sampling (Because mothers who volunteered to participate in the research) and answered to Spence parent form anxiety(2001), Bashart's Ego strength (2015), Thematic relations Bell et al. (1986), Mitmansgruber et al. Metaemotions (2009) and Bem short form of gender role (1981). Then, the proposed model was analyzed through structural equation modeling.

Results: The mothers' androgyny had a significant direct ($\beta = -0.21$ and $p = 0.001$), indirect effect with the mediation of positive emotions ($\beta = 0.0341$ and $p = 0.035$) on child anxiety. Thematic relations of mothers have a direct effect ($\beta = 0.288$ and $p = 0.001$), indirect with the mediation of positive meta-emotions ($\beta = -0.080$ and $p < 0.001$) and indirect with the mediation of negative meta-emotions ($\beta = 0.029$ and $p = 0.039$) was significant on the child's anxiety. The strength of mothers has a direct effect ($\beta = -0.228$ and $p = 0.001$), indirect with the mediation of positive meta-emotions ($\beta = -0.214$ and $p < 0.001$) and indirect with the mediation of negative meta-emotions ($\beta = -0.081$) $\beta =$ and $p = 0.001$) was significant on the child's anxiety.

Conclusions: The structural model of the research has a favorable fit with the research data, and this is an important step towards understanding the role of mothers' psychological characteristics in child anxiety. In this regard, in order to modulate children's anxiety, educational and therapeutic programs can be provided for mothers with androgenicity and low ego strength, unresolved thematic relationships, and negative metaemotions, in accordance with these findings.

Keywords: Androgyny of personality, Ego strength, Relationship anxiety, Metaemotions, Child, Mother.

رابطه آندروژنی شخصیت، استحکام من و روابط موضوعی مادران با اضطراب کودک: نقش واسطه ای فراهیجانان

مهناز احمدزاده^۱، علی خادمی^{۲*}، فرناز فرشلاف مانی صفت^۳

۱- گروه روانشناسی، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران.

۲- گروه روانشناسی، مرکز تحقیقات روانشناسی، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران

۳- گروه روانشناسی، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران.

نویسنده مسئول: علی خادمی، گروه روانشناسی، مرکز تحقیقات روانشناسی، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران
ایمیل: Ali.Khademi@iau.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۴/۷

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۹/۲۶

چکیده

مقدمه: اضطراب یکی از اختلالات روانشناختی شایع در کودکان می باشد که از یک بعد، برخی ویژگیهای مادران می تواند در شکل گیری آن سهم باشد. لذا هدف از این پژوهش تعیین رابطه آندروژنی شخصیت، استحکام من و روابط موضوعی مادران با اضطراب کودک به واسطه فراهیجانان بود.

روش کار: روش پژوهش توصیفی همبستگی به روش مدلسازی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش حاضر تمام مادران دارای کودک با علامت اضطرابی مراجعه کننده به مراکز مشاوره کودک شهر تهران (۴ مرکز) در تابستان سال ۱۴۰۲ بودند. حجم نمونه ۲۶۷ نفر به شیوه نمونه گیری داوطلبانه (به این علت که مادرانی که خودشان داوطلب شرکت در پژوهش شدند) انتخاب و به پرسشنامه های اضطراب کودک اسپنس فرم والدین (۲۰۰۱)، استحکام من بشارت (۱۳۹۵)، روابط موضوعی بل و همکاران (۱۹۸۶)، فراهیجان میتمانسگروبر و همکاران (۲۰۰۹) و فرم کوتاه نقش جنسیتی بـم (۱۹۸۱) پاسخ دادند. سپس الگوی پیشنهادی از طریق مدلسازی معادلات ساختاری تحلیل شد.

یافته ها: آندروژنی مادران دارای اثر مستقیم $\beta = -0.21$ و $p = 0.001$ ، غیرمستقیم با میانجی فراهیجانان مثبت $\beta = 0.341$ و $p = 0.035$ معنادار بر اضطراب کودک بود. روابط موضوعی مادران دارای اثر مستقیم $\beta = 0.288$ و $p = 0.001$ ، غیرمستقیم با میانجی فراهیجانان مثبت $\beta = -0.080$ و $p < 0.001$ و غیرمستقیم با میانجی فراهیجانان منفی $\beta = 0.029$ و $p = 0.039$ معنادار بر اضطراب کودک بود. استحکام من مادران دارای اثر مستقیم $\beta = -0.228$ و $p = 0.001$ ، غیرمستقیم با میانجی فراهیجانان مثبت $\beta = -0.214$ و $p < 0.001$ و غیرمستقیم با میانجی فراهیجانان منفی $\beta = -0.081$ و $p = 0.001$ معنادار بر اضطراب کودک بود.

نتیجه گیری: مدل ساختاری پژوهش دارای برازش مطلوب با داده های پژوهشی بوده و این گام مهمی در جهت شناخت نقش ویژگیهای روانشناختی مادران در اضطراب کودک می باشد. در این راستا می توان جهت تعدیل اضطراب کودکان، متناسب با این یافته ها، برنامه های آموزشی و درمانی برای مادران دارای آندروژنی و استحکام من پایین، روابط موضوعی حل نشده و فراهیجانان منفی ارائه نمود.

کلیدواژه ها: آندروژنی شخصیت، استحکام من، اضطراب روابط موضوعی، فراهیجانان، کودک، مادر

مقدمه

در دو دهه گذشته، آمارهای هشدار دهنده ای درباره اختلال های روانشناختی کودکان ارائه شده است و مشکلات روانی کودکان یکی از چالش های بزرگ والدین و مراقبت کنندگان است که سلامت حال و آینده این کودکان را تهدید می کند (۱).

یکی از علایمی که سلامت کودکان را تهدید می کند اضطراب (anxiety) است. اضطراب شامل عاطفه منفی و احساس نگرانی در مورد خطر است که سلامت بدنی و روانی کودکان را به خطر می اندازد (۲). شواهد موجود نشان می دهد که ابتلا به نوعی اختلال اضطراب در دوران کودکی، احتمال ابتلا به مشکلات مشابه در دوران بزرگسالی را افزایش می دهد (۳).

معمولاً اختلالات اضطرابی شایع در کودکان شامل ترس خاص، اختلال اضطراب جدایی و اختلال اضطراب اجتماعی است. شیوع اضطراب کودکان بر طبق مطالعات فراتحلیل ۶/۵ درصد برآورد شده است (۴). گروه دیگری از مطالعات شیوع شناسی نشان داده است در حدود ۱۲-۱۸ درصد کودکان به یکی از معیارهای تشخیصی اختلال اضطرابی مبتلا هستند که عملکرد و روند زندگی آنها را مختل می کند (۵).

پژوهش ها نشان می دهد که عوامل خانوادگی از پیش بین های قوی بروز اضطراب کودکان است و کودکانی که اضطراب کمتری بروز می دهند والدینی دارند که دارای مختصات روانشناختی سالم تر بوده و به دنبال آن شیوه های مؤثرتری را به کار می گیرند. اهمیت واکنش والدین به هیجانات کودک را از طریق تاثیر این واکنشها بر روی کودکان می توان دریافت. پژوهشها نشان داده اند نظام شناختی و واکنش های عصبی والدین به هیجانات کودکان، می تواند شایستگی اجتماعی و هیجانی کودکان را پایین بیاورد و آنها را در برابر افسردگی و سایر اختلالات درونسازی، آسیب پذیر کند (۶، ۷ و ۸).

به نظر می رسد یکی از متغیرهایی که با تجربه های اضطرابی یا ثبات هیجانی کودکان رابطه داشته باشد آندروژنی شخصیت (androgyny of personality) باشد. آندروژنی یک جهت گیری نقش جنسیتی است که در آن، فرد صفات زیادی از هر دو نقش زنانه و مردانه را در شخصیت خود یکپارچه و مستعد می کند. آندروژنی مجموعه ای از صفات و سبک های رفتاری است. مادران

آندروژن خزانه رفتاری وسیع تری برای انتخاب در هر موقعیت دارند و ممکن است رفتارهای آنها به تقاضای موقعیتی به دلیل وجود خزانه رفتاری وسیع شان تغییر کند (۹).

متغیر دیگری که احتمالاً با اضطراب کودکان مرتبط باشد استحکام من (ego strength) در مادران است. استحکام من خصوصیتی درونی و ذاتی مادر است که نمایانگر سلامت روانشناختی و بهزیستی فردی می باشد. زمانی که مادران به طور موفقیت آمیزی تعارض های روانی اجتماعی را حل می کنند، به همان نسبت نیرومندی من ظاهر می شود و تمام توانمندی های ایگوی قبلی تغییر می یابند و با رشد شخصیتی فرد مطابق می شود. بدین ترتیب، حل موفقیت آمیز بحران های روانی اجتماعی قبلی و ظهور توانمندی های «من» مرتبط با آن، موجب برتری و غلبه نیرومندی من می شود (۱۰).

متغیر دیگری که احتمالاً با اضطراب کودکان مرتبط باشد روابط موضوعی (thematic relationships) در مادران است. گرینبرگ و میچل (۱۹۸۳) در تلاش برای یافتن معنای واحد از روابط موضوعی با ناهماهنگی در میان تعاریف نظریه پردازان گوناگون مواجه شده و از آن به عنوان «مسئله روابط موضوعی» یاد کردند (۱۱). روابط موضوعی از کارکردهای ایگو (ego) هستند که در کانون زندگی روانشناختی سالم قرار دارد و در آسیب شناسی روانی مهم تلقی می شود (۱۲). روابط موضوعی دارای ابعاد مختلفی است که عبارتند از: خودمیان بینی، بیگانگی، دلبستگی ناایمن و بی کفایتی اجتماعی. خود میان بینی متشکل از بی اعتمادی به دیگران و کنترل و اعمال قدرت به دیگران است. بیگانگی به معنای کمبود اعتماد در روابط، عدم موفقیت در صمیمیت و ناامیدی در نیل به صمیمیت در روابط است. دلبستگی ناایمن، به روابط بین فردی، حساسیت به طردشدن و تأکید بسیار زیاد به اخذ تائید دیگران مربوط می شود. بی کفایتی اجتماعی به خجالتی بودن، شک و تردید به توانایی های خود در برقراری روابط و ناتوانی در شکل دادن به روابط اشاره دارد (۱۳).

به نظر می رسد فراهمیجانات مادران نقش واسطه بین آندروژنی، روابط موضوعی و استحکام من مادران با اضطراب کودکان ایفا کند. مفهوم فراهمیجانات توسط گاتمن معرفی شد و او فراهمیجانات را به عنوان سازماندهی

کودک، موافقت برای شرکت در پژوهش، سکونت در شهر تهران، سن کودک زیر ۱۲ سال، داشتن تحصیلات مادر در حد خواندن و نوشتن، نداشتن اختلال عمده روانپزشکی کودک، و داشتن انگیزه برای شرکت در پژوهش، و ملاک های خروج، عدم همکاری و تکمیل نکردن همه پرسشنامه ها بود.

پرسشنامه اضطراب کودک اسپنس: این مقیاس برای سنجش اضطراب کودکان ۸ تا ۱۵ سال بر اساس چهارمین نسخه راهنمای تشخیصی و آماری بیماریهای روانی در استرالیا طراحی شده و ۴۵ ماده دارد. ۳۸ ماده مقیاس نمره گذاری می شود و ۶ ماده آن در نمره کلی محاسبه نمی شوند. نمره گذاری بر اساس مقیاس چهار درجه ای لیکرت (نمره های صفر، ۱، ۲ و ۳) انجام می شود. پایایی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ بین ۰/۶۲ تا ۰/۸۹ بوده است (۲۳).

پرسشنامه استحکام من: این مقیاس ابزاری ۲۵ ماده ای است که برای اندازه گیری میزان توانمندی من در مهار و مدیریت موقعیتهای و شرایط دشوار زندگی ساخته و هنجاریابی شده است. پاسخدهی پنج درجه ای لیکرت ۱ تا ۵ بوده و ضریب آلفای کرونباخ برای مقیاس استحکام من از ۰/۸۱ تا ۰/۹۳ دست آمده است (۲۴).

مقیاس روابط موضوعی (BORI) بل و همکاران (۱۹۸۶): این مقیاس شامل ۴۵ سوال است و ۴ خرده مقیاس خودمیان بینی؛ بیگانگی؛ دلبستگی ناایمن و بی کفایتی اجتماعی را اندازه گیری می کند. سوالات مقیاس به صورت صحیح و غلط و نمره گذاری صفر و یک می باشد. سازندگان مقیاس، ضرایب پایایی را به ترتیب بین ۰/۷۸ تا ۰/۹۰، گزارش کرده اند و روایی سازه آن بین خرده مقیاس ها در دامنه ۰/۷۶ تا ۰/۸۲ به دست آمده است. در ایران آلفای کرونباخ در دامنه ۰/۶۶ تا ۰/۷۷ و در یک بررسی دیگر در دامنه ۰/۶۸ تا ۰/۸۴ به دست آمده است (۲۵).

مقیاس فراهیجانان (MES) میتمانسگرویر و همکاران (۲۰۰۹): این مقیاس شامل ۲۸ سوال و نمره گذاری مقیاس در طیف لیکرت ۶ درجه ای صورت می گیرد. سازندگان مقیاس ضرایب پایایی را برای فراهیجان منفی ۰/۹۱ و فراهیجان مثبت ۰/۸۵ گزارش کرده اند (۲۹). در ایران آلفای کرونباخ برای فراهیجان مثبت ۰/۸۷، فراهیجان منفی ۰/۷۰ و کل مقیاس ۰/۸۹، و در پژوهشی دیگر، برای کل

مجموعه ای از افکار و احساسات درباره هیجانان تعریف کرد. به عبارت دیگر واکنش های هیجانی افراد نسبت به هیجانانی که تجربه می کنند فراهیجانان نامیده می شود. گاهی ممکن است خود هیجان اصلی باعث تجربه فراهیجان شود؛ مانند موقعی که یک هیجان اصلی (ترس) فراهیجانی اضطرابی مخصوص به خود را ایجاد می کند (۱۴). به نظر می رسد آندروژنی، روابط موضوعی و استحکام من مادران در ابتدا بتواند با فراهیجانان ایشان مرتبط شده و از طریق این واسطه با اضطراب کودکان مرتبط گردد.

مروری بر مطالعات انجام شده، نشان می دهد که ویژگیهای شخصیتی و هیجانی مادر مثل نمرات مادر در الگوی ۵ عاملی شخصیت، شیوه های فرزندپروری مادر، اضطراب و روابط مساله دار خود مادر در دوران کودکی، بر شکل گیری علایم هیجانی کودکان از جمله اضطراب ایشان به شدت موثر است و آن را تحت تاثیر قرار می دهد (۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱).

هر چند مطالعات مختلفی درباره ویژگیهای شخصیتی و هیجانی مادر با اضطراب کودک انجام شده ولی مطالعات اندکی درباره آندروژنی شخصیت، استحکام من، روابط موضوعی و فراهیجانان مادر با اضطراب کودک انجام شده است. بنابراین، پژوهش حاضر، جهت رفع این شکاف پژوهشی و نیز با توجه به شیوع بالای اضطراب کودکان و دخالت عوامل و ویژگیهای روانشناختی مادران در آن، به ارزیابی برازش مدل آندروژنی شخصیت، استحکام من، روابط موضوعی و فراهیجانان با اضطراب کودک پرداخته است.

روش کار

پژوهش حاضر با توجه به اینکه به دنبال بررسی رابطه متغیرها و سپس استخراج مدل است از نوع تحقیقات همبستگی در حیطه مدلسازی معادلات ساختاری می باشد. جامعه آماری شامل تمام مادران دارای کودک با علامت اضطرابی شهر تهران مراجعه کننده به مراکز مشاوره کودک شهر تهران (۴ مرکز) در تابستان سال ۱۴۰۲ بودند که جهت شرکت در این پژوهش، رضایت آگاهانه داشتند. ۳۰۰ مادر با روش نمونه گیری داوطلبانه انتخاب و از بین آنها ۲۶۷ پرسشنامه معتبر تحلیل شدند. معیارهای ورود به پژوهش عبارت بود: داشتن اضطراب

مقیاس ۰/۹۲ و خرده مقیاس ها ۰/۷۴ تا ۰/۹۷ گزارش کرده اند (۲۶).

پرسشنامه فرم کوتاه نقش جنسیتی بسم (BSRI): یک مقیاس ۳۰ ماده ای و شیوه نمره گذاری پرسشنامه ۱ تا ۷ می باشد. در پژوهش علی اکبری و همکارانش در ایران ضرایب آلفای کرونباخ و تصنیف کل مقیاس به ترتیب ۰/۸۹ و ۰/۶۸ دست آمده است که بیانگر پایایی قابل قبول

پرسشنامه مذکور است.

یافته ها

میانگین سن کودکان تقریباً ۱۱ ساله و میانگین سن مادران تقریباً ۳۶ ساله می باشد. ۵۹/۱۸ درصد گروه نمونه کودکان اولین فرزند و ۵۳/۵۶ درصد کودکان تک فرزندی، ۳۶/۷۰ درصد مادران شاغل و ۶۳/۳۰ درصد خانه دار بودند.

جدول ۱: شاخص های توصیفی و نرمال سنجی متغیرهای پژوهش

متغیرهای اصلی	خرده مقیاس ها	تعداد	کجی	کشیدگی	میانگین	انحراف استاندارد
اضطراب کودک	اضطراب کودک	۲۶۷	-۰/۱۳۳	۰/۰۴۹	۵۹/۹۶	۱۴/۶۸
	مردانگی شخصیت	۲۶۷	۱/۰۳۱	۰/۰۹۸	۲۴/۶۹	۹/۳۴
آندروژنی شخصیت	زنانگی شخصیت	۲۶۷	۰/۶۷۶	۰/۹۹۳	۵۷/۳۲	۱۱/۲۷
	آندروژنی شخصیت	۲۶۷	۰/۶۵۷	۰/۹۷۶	۴۵/۱۸	۱۱/۰۹
	بی کفایتی	۲۶۷	۰/۵۰۵	۰/۱۱۷	۴/۴۷	۳/۱۱
	خود میان بینی	۲۶۷	۰/۷۳۴	-۰/۱۷۷	۶/۰۹	۳/۱۹
روابط موضوعی	دلبستگی ناایمن	۲۶۷	۰/۵۵۶	-۰/۲۴۵	۴/۳۸	۳/۴۷
	بیگانگی	۲۶۷	۱/۵۵۵	۰/۰۵۶	۴/۵۷	۳/۷۳
	نمره کل	۲۶۷	۰/۴۰۴	-۰/۵۸۶	۲۲/۴۵	۷/۷۵
	فراهیجان منفی	۲۶۷	-۰/۵۵۸	-۰/۲۷۸	۴۰/۰۸	۱۴/۱۶
فراهیجانان	فراهیجان مثبت	۲۶۷	-۰/۴۳۶	-۰/۳۳۹	۳۷/۹۷	۱۰/۷۷
	مهار من	۲۶۷	-۰/۵۲۷	-۰/۳۹۶	۱۶/۹۴	۳/۱۹
	تاب آوری من	۲۶۷	-۱/۵۲۴	-۰/۲۵۶	۱۶/۳۶	۴/۵۵
	مکانیسم های دفاعی رشد یافته	۲۶۷	۰/۴۰۹	۰/۲۴۰	۱۵/۷۸	۴/۲۲۳
استحکام من	راهبردهای مقابله ای مسئله مدار	۲۶۷	۱/۴۵۷	۰/۵۰۱	۱۷/۳۹	۴/۵۴
	راهبردهای هیجان محور مثبت	۲۶۷	۰/۳۸۷	۰/۶۱۸	۱۸/۹۵	۳/۸۷
	نمره کل	۲۶۷	۰/۱۷۸	۰/۱۹۷	۸۰/۰۸	۱۶/۶۰

همان گونه که مشاهده می شود میانگین اضطراب کودکان تقریباً ۶۰ از ماکزیمم نمره ۱۱۴ است. همچنین جدول فوق نتیجه آزمون چولگی و کشیدگی برای نرمال بودن توزیع نمرات را نشان می دهد که مقدار

چولگی و کشیدگی متغیرهای پژوهش در بازه (۲- تا ۲) قرار دارد. بنابراین، توزیع تمامی متغیرهای پژوهش نرمال است.

جدول ۲: شاخص‌های برازش مدل

شاخص‌های برازش		نام شاخص
مقدار	حد مجاز	
χ^2/df	کمتر از ۳	
۰/۰۷۸	کمتر از ۰/۱	RMSEA (ریشه میانگین خطای برآورد)
۰/۹۵۷	بالاتر از ۰/۹	CFI (برازندگی تعدیل یافته)
۰/۹۳۳	بالاتر از ۰/۹	NFI (برازندگی نرم شده)
۰/۹۰۳	بالاتر از ۰/۹	GFI (نیکویی برازش)
۰/۹۰۱	بالاتر از ۰/۹	AGFI (نیکویی برازش)

RMSEA: Root Mean Square Error Approximation

CFI: Comparative Fit Index

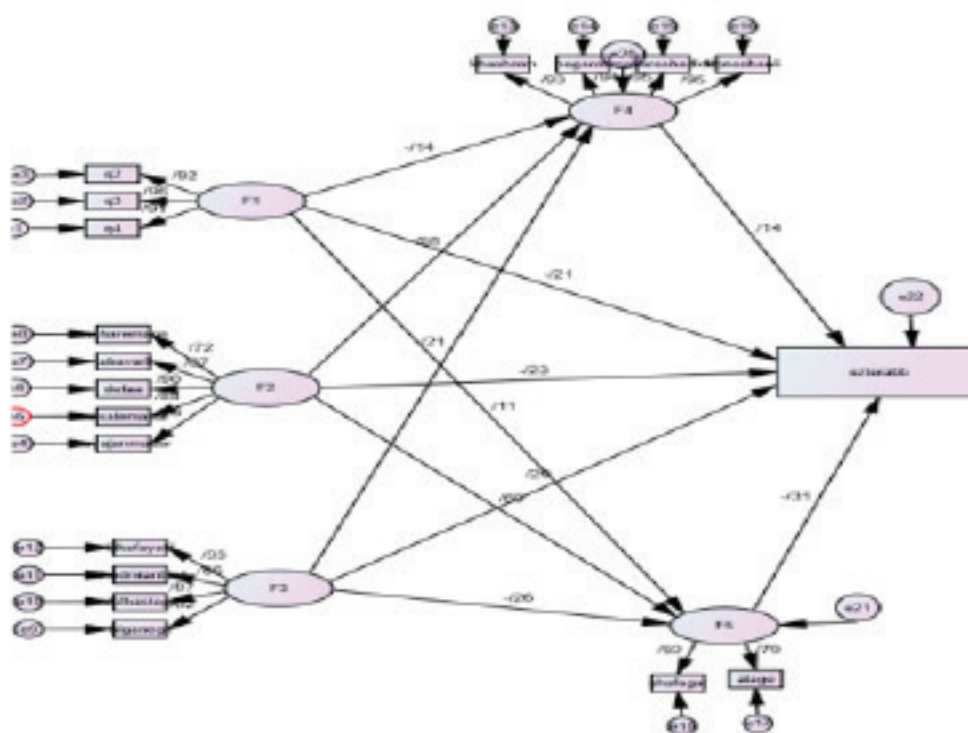
NFI: Normed Fit Index

GFI: Goodness of Fit Index

AGFI: Adjusted Goodness of Fit Index

بنابراین می‌توان گفت مدل پژوهش از برازش مناسبی برخوردار است.

همانطور که در جدول فوق قابل ملاحظه است کلیه شاخص‌های برازش مدل در حد مجاز قرار دارند.

نمودار ۱: مدل پژوهش در حالت ضرایب استاندارد شده

جدول ۳: ضرایب اثر مستقیم و غیرمستقیم استاندارد متغیرهای برون زاد و میانجی بر متغیر درون زاد

متغیر درون زاد	→	برون زاد/ میانجی	→	متغیر برون زاد	اثر غیرمستقیم	آماره تی	سطح معناداری
اضطراب	→	آندروژنی	-	-	-۰/۲۱۳	-۴/۷۱۳	۰/۰۰۱
اضطراب	→	روابط موضوعی	-	-	۰/۲۸۸	۵/۵۹۶	۰/۰۰۱
اضطراب	→	استحکام من	-	-	-۰/۲۲۸	۲/۸۱۱	۰/۰۰۱
اضطراب	→	فراهیجانات منفی	-	-	۰/۱۴	۲/۴۵۷	۰/۰۱۴
اضطراب	→	فراهیجانات مثبت	-	-	-۰/۳۱	-۳/۹۶۶	۰/۰۰۱
اضطراب	→	فراهیجانات منفی	→	آندروژنی	-۰/۰۱۹۶	-۱/۸۰۶	۰/۰۷۹
اضطراب	→	فراهیجانات مثبت	→	آندروژنی	-۰/۰۳۴۱	-۲/۹۸۱	۰/۰۳۵
اضطراب	→	فراهیجانات منفی	→	استحکام من	-۰/۰۸۱۲	-۱/۰۹۸	۰/۰۰۱
اضطراب	→	فراهیجانات مثبت	→	استحکام من	-۰/۲۱۴	-۲/۳۴۷	۰/۰۰۱
اضطراب	→	فراهیجانات منفی	→	روابط موضوعی	۰/۰۲۹۴	۰/۱۷۶	۰/۰۳۹
اضطراب	→	فراهیجانات مثبت	→	روابط موضوعی	-۰/۰۸۰۶	-۰/۱۷۶	۰/۰۰۱

طبق مندرجات جدول بالا تاثیر مستقیم آندروژنی شخصیت، استحکام من و فراهیجانات مثبت مادر بر اضطراب کودک منفی و معنی دار است. همچنین تاثیر مستقیم روابط موضوعی و فراهیجانات منفی مادر بر اضطراب کودک مثبت و معنی دار است. همچنین، تاثیر غیرمستقیم استحکام من و روابط موضوعی بر اضطراب از طریق فراهیجانات مثبت و منفی با استفاده از آزمون بوت استراپ با توجه به ضرایب مسیر و سطح معناداری پایین تر از ۰/۰۵ معنادار است لذا می توان گفت که فراهیجانات مثبت و منفی مادران نقش میانجی در رابطه استحکام من و روابط موضوعی مادران و اضطراب کودک دارد. چون مقدار بوت استراپ به طور کلی در متغیرهای فوق حداقل ۰/۲۱- و حداکثر ۰/۲۳۶- می باشد. لذا با ۹۵ درصد اطمینان فرضیه های فوق تایید می شود یعنی می توان نتیجه گرفت که فراهیجانات مثبت و منفی مادران نقش میانجی در رابطه استحکام من و روابط موضوعی مادران و اضطراب کودک دارد. ولی نقش نقش میانجی فراهیجانات منفی مادران در رابطه بین آندروژنی شخصیت مادران با اضطراب کودک معنادار نیست.

بحث

نتایج این پژوهش نشان داد که شاخص های برازندگی مدل ترسیم شده، همگی مطلوب هستند. نتیجه به دست آمده، با بخشی از نتایج تحقیقات راشدی، نجات و اکبری امرغان (۱۵)؛ زینالی و همکاران (۱۶)؛ اچوریا، آلوارز نونزفانی، گونزاله، لوز و رودنیسکی (۸)؛ سونق

و همکاران (۱۹)؛ هانق، مرسکی و لی (۲۰) و میسلر و همکاران (۲۱) همسو می باشد.

در تبیین نقش معکوس آندروژنی شخصیت مادر بر اضطراب کودک، می توان گفت که بر اساس نظریه آندروژنی شخصیت بم، یک مادر «آندورژن یا دو جنسیتی» در حیطه گسترده ای از وظایفش بدون در نظر گرفتن جنسیت خود، صاحب ویژگی های مثبت است که می تواند در تعدیل استرس و اضطراب های کودک سهم سازنده داشته باشد. نقش جنسیتی آندروژنی در تأمین بهداشت روانی، سازگاری در روابط بین فردی، عزت نفس، خشنودی و استفاده از روشهای مقابله ای مثبت موثر است. این نقش آندروژنی می تواند به صورت سرمشق دهی به فرزندان نیز انتقال یابد و در ایشان توانایی مقابله ای استرس و اضطراب را فراهم نماید. همچنین می توان گفت که زنان آندروژنی در قیاس با زنان غیر آندروژنی، دارای میزان بیشتری از خودکارآمدی به ویژه در زمینه فرزندپروری هستند، زیرا دارای ویژگیهای جسارت و اتکای به خود بوده و چنین اتکا و خودکارآمدی را در تنظیم هیجان و مدیریت تنش های روزانه زندگی به کار می گیرند. این روند خوبی برای تعدیل اضطراب کودکان است (۲۷).

در تبیین نقش روابط موضوعی مادران بر اضطراب کودک می توان گفت که حساس بودن و پاسخ دهی و در دسترس بودن مادر با فرآیند کیفیت روابط موضوعی در تعامل اند و ارتباط معنادار با کاهش نشانه های اضطرابی دارد و در مقابل، تعارض و سردرگمی مادر در برابر کودک، مهار بیش از حد و طرد عاطفی

برخوردار هستند، لذا در تعدیل و ابراز به موقع هیجانات در موقعیتهای مختلف زندگی مشکل دارند و از آنجا که هیجانات می توانند نقش مهمی در زندگی ایفا کنند، این عدم تعدیل هیجانات منجر به افزایش تنش خواهد شد و زمینه را برای استرسی و اضطرابی بودن کودک ایجاد خواهد کرد (۳۳).

نتیجه گیری

با توجه به یافته پژوهش حاضر پیشنهاد می شود که مداخلات مبتنی بر این مدل بر اساس ارائه مداخلات در تنظیم فرایحانات مادران و آموزش های ارتقا آندروژنی، استحکام من و روابط موضوعی مادران طراحی و در محیط های بالینی در حوزه اضطراب کودکان، به کار گرفته شود. با توجه به محدوده مراجعات به مراکز مشاوره و نیز مشکلات در دسترسی به مادران دارای کودک اضطرابی، محققان نتوانستند علیرغم انتخاب نمونه بزرگ در بخش غربالگری اضطراب، متغیرهای احتمالی اثرگذار مثل پایگاه اقتصادی و اجتماعی، تعداد فرزندان و تحصیلات مادران و تفکیک انواع اضطراب های کودکان را انجام دهند. بنابراین پیشنهاد می شود برای افزایش قدرت تعمیم پذیری نتایج، در سطح پیشنهاد پژوهشی، این پژوهش در سایر مناطق و جوامع دارای فرهنگ های متفاوت، کنترل عوامل ذکر شده و تفکیک انواع اضطراب های کودکان اجرا شود.

ملاحظات اخلاقی

در این پژوهش ملاحظات اخلاقی شامل محرمانه ماندن اطلاعات آزمودنی ها، رضایت آگاهانه، عدم آسیب رساندن به ایشان، امکان خروج دلخواهی از پژوهش و اطلاع رسانی نتایج پژوهش به ایشان رعایت شده است و کد اخلاق برای رساله دکتری با شناسه IR.IAU.URMIA.REC.1403.218 صادر شده است.

تضاد منافع

بر حسب نظر نویسندگان، نویسندگان این مطالعه فاقد تعارض منافع بودند.

سپاسگزاری

از تمام شرکت کنندگان و کسانی که در اجرای این پژوهش همکاری نمودند تشکر و قدردانی می گردد.

کودک، با نشانه های اضطراب همراه است. از سویی دیگر پژوهش ها نشان داده اند که مراقبت مادرانه که در برگیرنده گرمی و روابط مثبت مادر- کودک است با کاهش مشکلات اضطرابی و شکایت جسمانی رابطه دارد (۲۸).

در تبیین نقش استحکام من مادران بر اضطراب کودک می توان گفت که استحکام من مادران، ترکیبی از ظرفیت های روانشناختی درونی است که هنگام تعامل با کودک و محیط اجتماعی شان از آن استفاده می کنند (۲۹). پژوهشگران معتقدند مادرانی که استحکام من بالایی دارند در مواجهه با چالشهای مختلف تاب آوری بالایی را از خود نشان می دهند، اما مادرانی که استحکام من ضعیفی دارند در تحمل اضطراب و پریشانی از خود ضعف نشان می دهند. استحکام من بالا به فرد کمک می کند تا در شرایط استرس زا، ثبات و پایداری هیجانی خود را حفظ کند در حالیکه ضعف در استحکام من باعث ادارک بیشتر تهدید و آشفتگی هیجانی می شود (۱۰). بنابراین به نظر می رسد شکل گیری اختلالهای روانی خود مادر و نیز کودک با میزان استحکام من در ارتباط باشد.

در تبیین نقش فرایحانات مادران بر اضطراب کودک می توان گفت که ابتدا فرایحانات مادر، واکنش های هیجانی او نسبت به هیجانات خودش را تنظیم می کند سپس این نظام دانش هیجانی مادر در چارچوب فرایحانات منفی اضطراب کودک را افزایش و در چارچوب فرایحانات مثبت اضطراب کودک را کاهش می دهد (۳۰). در واقع، ابعاد فرایحانی مادر به عنوان عامل سازماندهی مجموعه ای از افکار و احساسات درباره هیجان های خود عمل نموده و پردازش هیجانی ویژه خود را راه اندازی می کند بسته به اینکه این فرایحانات مثبت یا منفی باشد (۳۱). تان، اسمیت و یونسفور خوشایند بودن، معاشرتی بودن و کنترل و پذیرفتن تغییر مادران را با سبکهای فرایحانی مرتبط می دانند. ابعاد فرایحانی مادران را قادر می سازند با انعطاف پذیری بیشتری به وقایع محیطی و چالش های متنوع فرزندپروری پاسخ دهند. همچنین می توان بیان کرد که مادرانی دچار کم برآورد یا بیش برآورد هیجانی هستند به احتمال بیشتری دچار مشکلات روانشناختی شده و از راهبردهای خودتنظیمی ناکارآمد بهره خواهند برد (۳۲). این مادران، که از هیجانات مثبت پایین و هیجانات منفی بالایی

References

1. Mhalla . A, Guedria. A, Brahem. T, Amamou. B, Sboui. W, Gaddour. N, Gaha. L. ADHD in Tunisian adolescents: prevalence and associated factors. *Journal of Attention Disorders*. 2020; 22(2): 154-9. <https://doi.org/10.1177/1087054717702217>
2. Ozturk, Y., .Moretti, M., Barone , L. Addressing Parental Stress and Adolescents' Behavioral Problems through an Attachment-Based Program: An Intervention Study. *International, journal of psychology and psychological therapy*. 2019; 19(1): 89-100.
3. Purves, K. L., Coleman, J. R., Meier, S. M., Rayner, C., Davis, K. A., Cheesman, R., ... & Eley, T. C. A major role for common genetic variation in anxiety disorders. *Molecular psychiatry*. 2020; 25(12), 3292-3303. <https://doi.org/10.1038/s41380-019-0559-1>
4. Polanczyk GV, Salum GA, Sugaya LS, Caye A, Rohde LA. Annual research review: A meta-analysis of the worldwide prevalence of mental disorders in children and adolescents. *J Child Psychol Psychiatry*. 2015; 56(3):345-65. <https://doi.org/10.1111/jcpp.12381>
5. Silove, D., Alonso, J., Bromet, E., Gruber, M., Sampson, N., Scott, K. & de Jonge, P. Pediatric-onset and adult-onset separation anxiety disorder across countries in the World Mental Health Survey. *American Journal of Psychiatry*. 2015; 172(7), 647-656. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2015.14091185>
6. Jeremy, K. Fox , J.K. & Fleming, L.F. Parental cognitions and child anxiety: A systematic review. *Journal of Anxiety Disorders*. 2025; 112, 103021 <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2025.103021>
7. Rienks, K., Salemink E., Sigurðardóttir, L.B, Torres, M., Staaks, J., Leijten, P. Supporting parents to reduce children's anxiety: A meta-analysis of interventions and their theoretical components. *Behaviour Research and Therapy*. 2025; 185, 104692 <https://doi.org/10.1016/j.brat.2025.104692>
8. Echeverría, A.V., Alvarez-Núñez, L., Gonzalez, M., Loose, T., Rudnitzky, F. Role of parenting practices, mother's personality and depressive symptoms in early child development. *Infant Behavior and Development*. 2022; 67, 101701. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2022.101701>
9. Bem, S. L. Scoring guide for the Bem Sex- Role Inventory. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press. 1981. <https://doi.org/10.1037/t05888-000>
10. Salmanipour, Z., Moradi, S., Ahmadi Shooli, Z., Mazraeh, N., Khodarahimi, S., Rahimian Bougar, M. The roles of self-concept and experiential avoidance on post-traumatic growth in individuals with coexisting complex PTSD and epilepsy: The mediating role of ego strength. *Epilepsy & Behavior*. 2025; 168, 110433. <https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2025.110433>
11. Mesgarian, F., Azadfallah, P., Farahani, H., & Ghorbani, N. Subjective relations and defense mechanisms in social anxiety, *Journal of Developmental Psychology: Iranian Psychologists*. 2017; 14, 53, 14-3. [In Persian].
12. Blum, H. P., & Blum, E. J. (2022). Evolution of Freudian psychoanalytic thought in the twentieth-century USA: The influence of the European émigrés. In *International Forum of Psychoanalysis*. Routledge. 2022; 1-6.
13. Salahian, A., Salahian, N., Gharibi, H., Saedi, S., & Zamani, H. Investigating the relationship between thematic relationships and early maladaptive schemas with dominance and moral relationships in couples in Sanandaj. *Journal of Psychology and Psychiatry*. 2020; 7(5), 104-116. [In Persian]. <https://doi.org/10.52547/shenakht.7.5.104>
14. Ojala, M. Safe spaces or a pedagogy of discomfort? Senior high-school teachers' meta-emotion philosophies and climate change education. *The Journal of Environmental Education*. 2021; 52(1), 40-52. <https://doi.org/10.1080/00958964.2020.1845589>
15. Rashedi, N., Nejat, H., and Akbari-Amrghan, H. Relationship between maternal personality traits and stressors during pregnancy with anxiety disorder in children. *Journal of New Ideas in Psychology*. 2020; 6(10):14-1. [In Persian].
16. Zeinali, Sh., Poursharifi, H., Babapour, J., Mahmoud Alilou, M., & Khanjani, Z. The relationship between cognitive bias, anxiety sensitivity, and maternal beliefs with child anxiety: The mediating role of coping strategies. *Child Mental Health Quarterly*. 2020; 7 (3), 53-66. [In Persian]. <https://doi.org/10.52547/jcmh.7.3.6>
17. Roytovand Ghiathvand, P., Esmaeili Nasab, M., & Ashrafi, A. Predicting children's anxiety based on parents' reactions to their negative emotions with regard to the mediating role of emotion

- regulation. *Journal of Thought and Behavior in Clinical Psychology*. 2020; 15(57), 27-35. [In Persian].
18. Nikosfat, Z., & Gharabaghi, F. The moderating and mediating role of ego empowerment in the relationship between subjective relations and identity states in students. *Clinical Psychology and Personality*. 2020; 18(2), 109-118. [In Persian].
19. Song, Z., Huang, J., Qiao, T., Yan., J., Zhang, X., & Lu, D. Association between Maternal Anxiety and Children's Problem Behaviors: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Int. J. Environ. Res. Public Health*. 2022; 19, 11106. <https://doi.org/10.3390/ijerph191711106>
20. Hang, L.; Mersky, J.P.; Lee, C.P. Intergenerational Pathways Linking Mothers' Adverse Childhood Experiences and Children's Social-Emotional Problems. *Child Maltreatment*. 2022; . <https://doi.org/10.1177/10775595211067212>
21. Missler, M.A.; van Straten, A.; Denissen, J.J.A.; Donker, T.; de Weerth, C.; Beijers, R. . The first 12.5 years of parenthood: A latent trait-state occasion model of the longitudinal association between maternal distress and child internalizing and externalizing problems. *Dev. Psychol*. 2021; 57, 1124-1135. <https://doi.org/10.1037/dev0001203>
22. Delavar, A. Theoretical and practical foundations of research in the humanities and social sciences, Tehran: Roshd. 2025. [In Persian].
23. Mousavi R, Moradi AR, Farzad V, Mahdavi Harsini SE, Spence S, Navabinejad S. Psychometric properties of the spence children's anxiety scale with an iranian sample. *International Journal of Psychology(IPA)*. 2017; 1(1):17-26. [In Persian].
24. Basharat, M.A. Construction and validation of the self-efficacy scale: a preliminary study. *Journal of Psychological Science*. 2016; 60(15), 445-467. [In Persian].
25. Stulp, H. P., Koelen, J., Glas, G. G., de Heus, P., & Eurelings-Bontekoe, L. Changes in implicit God representations after psychotherapy for patients diagnosed with a personality disorder. Associations with changes in explicit God representations, distress and object-relational functioning. *Journal of Spirituality in Mental Health*. 2021; 2(2), 1-28. <https://doi.org/10.1080/19349637.2020.1858733>
26. Goodarzi, M., Gholamrezaei, S., and Emraei, K. Developing a causal model of psychological empowerment of pregnant women: The role of psychological distress and the mediation of resilience, mindfulness, and metaemotions. *Journal of Psychiatry*. 2022; 9(1), 103-124. [In Persian].
27. Harris, E.A., Griffiths, S. The differential effects of state and trait masculinity and femininity on body satisfaction among sexual minority men. *Body Image*. 2023; 45, 34-45. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2023.01.007>
28. Ahmadi, F., Sarafaraz, M.R., Kazemi Rezaei, A. The diagnostic role of subjective relations and defense mechanisms in individuals with opiates, stimulants and normal substance use. *Quarterly Journal of Addiction Research*. 2019; 14(55), 169-192. [In Persian]. <https://doi.org/10.29252/etiadpajohi.14.55.169>
29. Kelly, W. E. Nightmares and ego strength revisited: Ego strength predicts nightmares above neuroticism and general psychological distress. *Dreaming*. 2020; 30(1), 29-44. <https://doi.org/10.1037/drm0000118>
30. Tissera, H., Heyman, J. L., & Human, L. J. Do People Know How Their Romantic Partner Views Their Emotions? Evidence for Emotion Meta-Accuracy and Links with Momentary Romantic Relationship Quality. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 2022; 1(2), 1-10.
31. Lobo, F. M., Lunkenheimer, E., Lucas-Thompson, R. G., & Seiter, N. S. Parental emotion coaching moderates the effects of family stress on internalizing symptoms in middle childhood and adolescence. *Social Development*. 2021; 30(4), 1023-1039. <https://doi.org/10.1111/sode.12519>
32. Tan, L., Smith, C. L., & Dunsmore, J. C. Validation of a Chinese translation of the Parents' Beliefs About Children's Emotions questionnaire and measurement invariance across Chinese and US mothers. *Current Psychology*. 2022; 5, 1-11.
33. Negri-Schwartz, O., Shilton, T., Mosheva, M., Gothelf, D., Hasson-Ohayon, I. Shared decision-making, anxiety, and post-traumatic growth among parents in the context of their child's medical care: The moderating role of parental style. *Patient Education and Counseling*. 2025; 133, 108620 <https://doi.org/10.1016/j.pec.2024.108620>